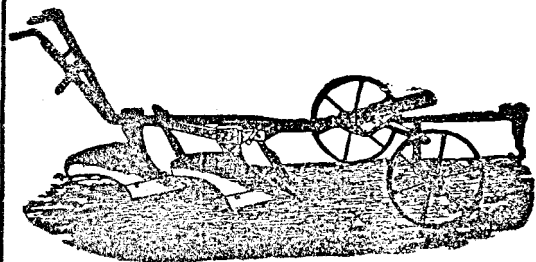

ERDÉLYI GAZDA

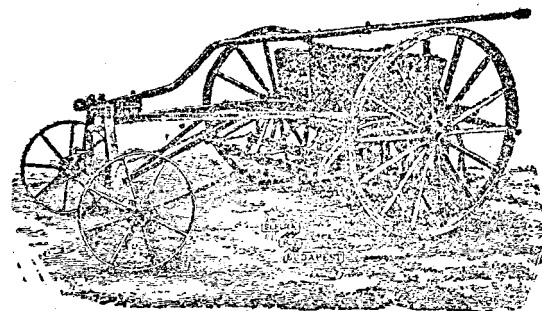

AZ

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET”

VÉDNÖKSÉGE ÉS FELÜGYELETE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYRÉSZI

MEZŐGAZDASÁGI ÉS HÁZTARTÁSI

ÁLLANDÓ GÉP- ÉS ESZKÖZ-KIÁLLITÁS

➡ Ez év márczius 10-én megnyílik ➡

és nyitva lesz október 31-ig mindennap!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A kiállítás célja:

az erdélyi részek gazdaközönségének mindennemű mezőgazdasági és háztartási gép- és eszközszükséglete beszerzésénél való támogatása, tájékozása, a szolid cégekkel közvetlen kapcsolat létesítése s a személyes megtekintés útján való rendelés által a csalódások elkerülésének előmozdítása. A mezőgazdasági háziipari készítmények értékesítésének elősegítése.

A kiállítás tárgyai:

a) Mindennemű mezőgazdasági gépek: **Ekék, vetőgépek, boronák, hengerek; kapáló, kaszáló és aratógépek; cséplőgépek, rosták, osztályozók, sulymérők; malomszerkezetek; rétöntözési, talajjavítási, állattenyésztési, tejgazdasági, szőlő és borgazdasági, erdőszeti, gyümölcsészeti, kertészeti, baromfitenyésztési, méhészeti, selyemtermelési, halászati és más gazd. mellékágazati gépek, felszerelések, eszközök és anyagok.**

b) **Háztartási gépek és eszközök.**

(576.)

c) **Mezőgazdasági házi ipari készítmények.**

==== A kiállítók elsőrangú, szolid gyárak és készítőik! ====

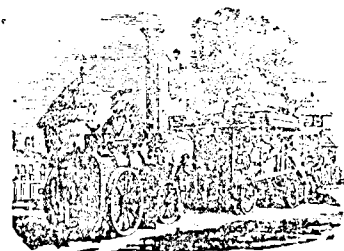
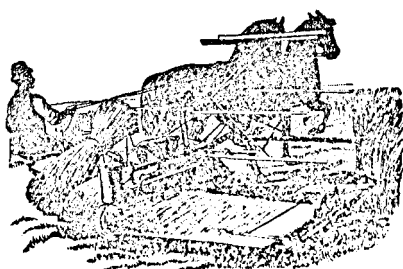
➡ A KIÁLLITÁSI IRODA A LÁTOGATÓ GAZDAKÖZÖNSÉG ESETLEGES MEGRENDELÉSEIT OTT A HELYSZINÉN FÖLVESZI ÉS AZONNAL A KIÁLLÍTÓ CZÉGHEZ JUTTATJA! ➡

Bővebb felvilágosítást ad kívánatra

az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala

Kolozsvártt,

Deák Ferencz-u. 11. sz.

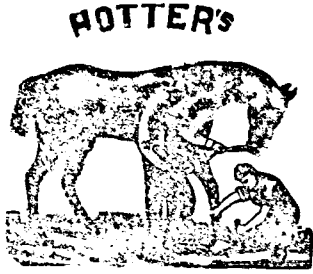

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszerháza a sz. Józsefhez Bécs. XII 2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbinol
 1/2 palack frt 6— 1/2 palack frt 3.50.
 Eltávolít mindennemű kinővést és zsiros testtapadékat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metámadott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajoknál, csülök-daganatoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzadásokat.

Hotter-féle Agril táppora
 lovak és szarvasmarháknak,
 1 csomag 80 kr.
 Kötőanyag a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs
 1/2 tégely 2 frt. 1/2 tégely 1 frt. 20
 Felülmulthatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

állatgyógykészítményei

a jelenkor legkitünőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerrel által hatásukban el nem értek. Raktárak a gyógyszerházakban és drogériákban.

Főraktár: **Dr. BUDAI EMIL** városi gyógyszerházában Budapest városházánál, **Dr. Egger Leó** és **Egger J. Nádor** gyógyszerházában Budapest, VI. Váci-körút 17. és **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerházában Budapest VI. Király-utca 12. (324.)

Hotter-féle Training-Fluid
 1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öregkorig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradalmakra és voutásra képesíti. A túleröltetés következményeinél, bénulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmazatik.

Hotter I. és II. sz. disznópora
 1 kiló frt 1.20.

Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitünően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólíka elleni szer
 1 üveg 1 frt 50 kr.

Lovaknál mindennemű kólíka és hűgy felakadás, szarvasmarháknál pedig puffadás ellen alkalmazandó.

Elvállalja mindenféle emlősök és madarak élethű kitömését.
 Vadászati Tropheak csinos kivitelben és agancsok felszerelését.

Zwörner Sándor
 állatkitömő-praeparatoriuma
 KOLOZSVÁR, Unió-u. 15.

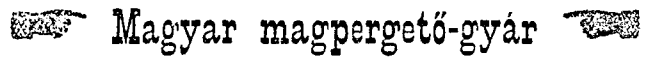
A kitömött állatoknak nincsen semmiféle veszélyes kigőzölgésük, tehát szobában is tarthatók.
 Ujdonság! Madarak kitömése relif-kép alakjában.
 Érdeklődők szívesen fogadtatnak.

(486.)

Kitünő minőségű

tölgymakk-ot

nemkülönb mindenféle erdészeti fa, cserje és gyümölcs magot ajánl a

Magyar magpergető-gyár (562.)

FARAGÓ BÉLA Zala-Egerszegén; minden kiállítására kitüntetve, legutóbb Párisi világiállításon ezüst éremmel. — Árjegyzék kívánatra.

Szőlőkaró-eladás.

Kitünő minőségű hasított, hegyezett és tisztított tölgyszőlőkaró 1 méter 80 cm. és 2 méter hosszban bármely állomásra szállítva minden mennyiségben kapható

NEY ARMIN faterkedőnél **KOLOZSVÁRTT**, Kornis-utca 1. sz. (585.)

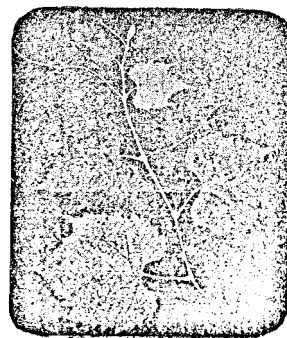
Pályázati Hirdetmény.

Az Unitárius Egyház, Ladamos-Alamori 3000 holdas tagosított uradalmában a főtiszti állás ez év folyamán üresedésbe jő, annak betöltésére pályázat nyitattik, folyamodványok, bizonyítványokkal felszerelve, beadhatók **Albert Dénes** jószágigazgatóhoz **Kolozsvárt**

Márczius 15-ig

postakert-utca 3., a hol a fizetést és feltételeket is meglehet tudni.

(579.)

Rác György

nagybirtokos

Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében

KULA (Bácsmegeye).

Mélyen leszállított áron kaphatók szokványminőségű **szőlőoltványok** amerikai **öntermő** Riparia Portalis és Ruprestis Monticola amerikai, végre **európai** vesszők, azután **gyümölcsfák**, **alma** és **körtevadoncok**, **ut-széli fák**, gleditsia és a legellentállóbb, legkitünőbb élősövény

Maclura aurentiaca

Árjegyzéket küld az intézőség.

(580.)

Elsőrangú műkiállítás.

(366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr., gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap

délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:

Séta Rómában.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Birtokeladósodás Erdélyben. <i>Milhofer Sándor</i>	99
A tejelési versenyhez. <i>Ugron Zoltán</i>	100
A gabona megdőlése.	101
Komlótermelési eredmények és számítások. <i>Csérer Lajos</i>	102
A gyakorlás alapelve az állattenyésztésben. IV. <i>Kleinkauf György</i>	103
Tárca:	
A klimatikus viszonyokról. II. <i>Nagy Imre</i>	100
Kisebb szakrözelemények	104
Egyleti élet.	104
Jogi tanácsadó. (Dr.)	104
Vegyes közlemények	104
Hőgazdaság, üzlet, forgalom:	106
Szerkesztői üzenetek	106
Hirdetések	

Jobb és

megbízhatóbb

magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket

27 év óta

Mauthner

Ödön

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

szállit. (28.)

Birtokeladósodás Erdélyben.

Általánosan hangoztatott baj a földbirtokok eladósodása. A jelzálogterhek folyton nagyobbodnak, s e mellett semmi kilátás arra, hogy a mezőgazdasági állapot a jövőben jobbra fordul. A gazda bajai nemhogy csökkenőnek, hanem inkább szaporodnak. Ha az egész magyar birodalmat vesszük, úgy 1867-ben a Magyarországon székelő hitelintézetek 86·8 millió jelzálogkölcsonót adtak, míg ez összeg 1894-ben 633·8, 1897-ben 866·3, s 1899-ben 975·8 milliót tett ki. Tény, hogy a jelzálogkölcsonók emez összegéből nagy hányad esik a házakra, kivált az utóbbi évek óriási házépítései mellett (csak Budapest fenomenális építkezéseit tartjuk szem előtt), de azért kétségtelen, hogy a földbirtokok eladósodása óriási arányban haladt előre. Nem szabad egyébiránt felednünk, hogy fenti adataink csak a hazai hitelintézetekre szólnak; a külföldi hitelintézetek, a magánosok kölcsönei stb. stb. számba véve nincsenek. Kombinációkba itt nem akarunk ereszkedni az összes megterheletés tekintetében, mivel azokra pozitív adataink nincsenek, de meg mert az egyes országreszek tekintetében azok alapján még csak megközelítő számításokat sem lehet tenni.

Fenti kölcsönökből a házakra 1899-ben 312, a földbirtokokra 663·8 millió esett: a jelzálogkölcsonóknak tehát több mint kétharmad része a földbirtokra esett. Nagy érdekű volna a birtokeladósodás egészét ismerni, de ezt csak pontos statisztikai felvétel alapján lehetne megtudni.

Kétségtelen, hogy a birtokeladósodás fokozódik: ennek a ténynek a konstataálásánál azonban nem szabad szem előtt téveszteni, hogy a jelzálogkölcsonók nem jelentik mindig az eladósodást, a gazda elszegényedését. Az ily kölcsönök akárhányszor produktív gazdasági tevékenység alapját képezik. A jelzálogkölcsonók törlesztéses alakja a legelőnyösebb hitelművellet: olcsó s könnyen juthat általa a gazda pénzhez. Az utóbbi évek nehéz gazdasági viszonyai mellett, de meg az intenzív kultúra tért hódítása mellett is a gazda mind erősebben igyekezik investálni, hogy így a földet fokozódó termésekre bírja. A kölcsön egy része tehát erre fordítatik. Már most ha az újabb irányú gazdasági ténykedéseket fokozódó termések követik, úgy a kölcsönök nagyobbodását fájlni nem lehet. Ha a válságos gazdasági állapottal tud dacolni a helyes gazdálkodás, úgy a nagyobbodó kölcsönök nagyobb jövedelem forrásaivá válnak: amit mindenesetre csak a jövő fogja meg mutatni. Bizonyos, hogy a földbirtok eladósodás az eddigi mértékben már nem haladhat, mert annak illetően haladására már nincs meg a realis alap. A

földbirtokok a jelzálogkölcsonóknak az eddigihez hasonló emelkedését már nem bírják meg.

A telekkönyvi megterhelhetetés egészét nem ismerjük: lehet, hogy a jövőben fognak ez irányú munkálatokat végezni. A közelmúltban már ez irányú hangok emelkedtek, de úgy látszik az egész dolog elaludt. 1883-ban történtek ez irányban próbafelvételek: ezek is igen érdekes adatokat adtak, jóllehet csak általános ujjmutatással szolgálnak. Az ország 9 törvényszéke területén 6—6 községben végeztek ily munkálatokat, különös tekintettel arra, hogy az ország legeltérőbb telekkönyvi és birtokviszonyai képviselve legyenek a próbafelvéteknél.

Erdély tekintetében a deési törvényszék jelöltetett ki 20246 holddal 2681 telekkönyvvel. A legmagasabb kamatláb a mely bekebelezve volt 702 (hétszázkét) százalékot tett ki, a legalacsonyabb 4-et, míg a legtöbbször 8 fordult elő. A külsőségek tekintetében 10 holdig terjedő birtokrészeket 163345 frt 39 kr., 10—20 holdasokon 20168 frt 11 kr., 20—80 holdasokon 67439 frt 52 kr., 80—200 holdasokon 26252 frt 22 kr., 200—1000 holdasokon 69165 frt 43 kr., 1000 holdason s azon felül 42266 frt 87 kr., s összesen 394637 frt 64 kr. volt telekkönyvezve. Csupán belsőségekre előjegyzett, vagy bekebelezett teher 129328 frt 30 krt tett ki, úgy az összes teher 523965 frt 94 krt tett ki. A községek kijelölésénél szem előtt tartatott, hogy azok közül kettő olyan legyen, melyeknél a telekkönyvi viszonyok és jelzálogi megterhelhetések kimutatása nagy figyelmet és huzamos időt igényelt, kettő közepes nehézségű volt e tekintetben, míg kettő semmi nehézséggel sem járt.

A birtokosok összes száma 10 holdig 1376 volt 2661 hold kiterjedés mellett; a 20 holdig terjedő birtokok tulajdonosainak száma 169, a holdszám 2396; a 20—80 holdas birtokosok száma 152, a holdszám 5733; a 80—200 holdas birtokosok száma már csak 19 volt 2461 hold kiterjedés mellett; 200—1000 hold között csak 7 birtokost találtak 2265 hold földdel; 1000 holdon s ezen felül 3 birtokos volt 4730 holddal. A birtokosok száma 1726, 19298 hold termőföld s 948 hold terméketlen mellett.

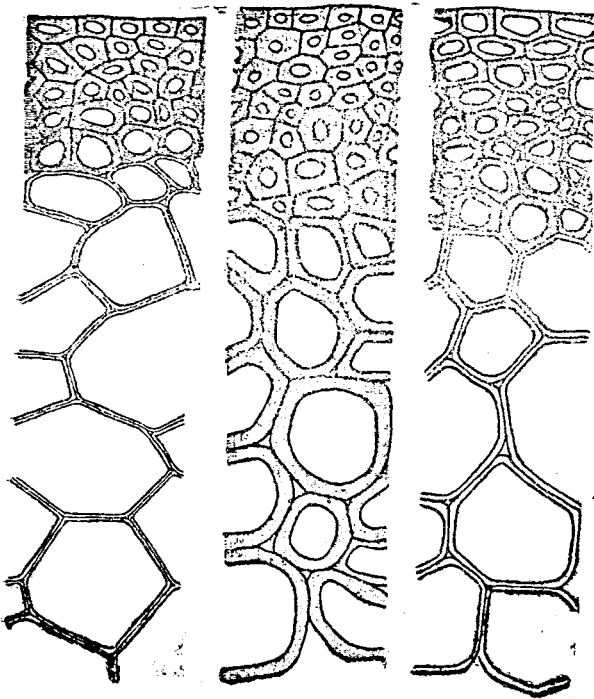
Ha tehát tekintetbe vesszük, hogy 19298 hold termőterületre majd 400,000 frt teher esett, a megterhelhetetés az erdélyi viszonyok mellett igen nagyra mondható. A felvétel szerint különben a tehermentes külső birtoktestek összes kiterjedése fentiek mellett mindössze 8017 holdat tett ki, mely 4319 birtokos kezében volt, tehát körülbelül csak egyhatod része a területnek volt tehermentes (24000-ból mintegy 4000) akkor midőn a viszonyok még nem is voltak oly nagyon rosszak. Milyen lehet az

Legmegbízhatóbb vetőmagvak

beszerzésére ajánljuk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest V. alkotmány utca 31

IX. 150 kgr. foszforsav és 30 kgr. nitrogén Minden szármentának a második alsó íz alatti részéből metszetet vett és azt görcső alatt vizsgálta. A vizsgálat szemléltető ábráiból három, az I., VII. és VIII. parcellákról származó gabnaszár ábrát mutatja be.

1. Trágyázatlan. 2. 150 kg. foszforsavval trágyázott. 3. 30 kg. nitrogénnel trágyázott. Különbőféleképen trágyázott búza szárának részei.

Az I. trágyázatlan parcella búza szálának külső rostszövege kevésbé vastag és 5 sejtsorból képződik, a sejtek magukban közepes vastagságúak; beljebb a rost nagy, vékony falú sejtekből áll.

A VII. 150 kgr. foszforsavval trágyázott parcella búzaszárának külső rostszövege egyenesen vastag, 8 sejtsorból álló, a sejtek belvilága kicsiny, falai vastagok; a belső szövet rész sejtei kisebbek, mint a másik kettőé, falai erősen vastagok és fásultak.

A VIII. parcella (30 kgr. nitrogén) búzaszárának külső rostszövege vastagabb, és 8 sejtsorból áll, de a sejtek nagyok és közepesen vastagok; belső részének sejtei nagyok és kevésbé vastagok.

A II-től VI.-ig jegyzett parcellák vizsgált búzaszárainak szövetei különbségei az I. és VII. parcellák között állanak és pedig a szerint vannak közelebb a VII.-hez, mint a VIII.-é, azaz a foszforsavtrágyaadag.

A IX. parcella sejtszövege a VII. és VIII. között áll olyanképpen, hogy a sejtek belvilága nagyobb, falaik vastagsága kisebb volt, mint a VII.-é, de kedvezőbb volt a VIII.-nál.

Az ábrák figyelmes vizsgálatából világosan kitűnik, hogy a trágyázatlan parcella búza szára kevésbé áll ellen a megdőlésnek miután a külső rostszövege kevésbé vastag, sejtejei elég nagy belvi lágúak és mivel a belső sejtek falai vékonyak.

A 30 kgr. nitrogén a sejtsorokat szaporította és a sejtfalakat vastagította, de a sejtek belvilága nagyobb, a szár magosabb, a levélképződés és a kalász súlya nagyobb, mi által jobban ki van téve a szélnek és nagyobb mekanikai tevékenység származik, a mi az ellenálló képességet csökkenti és így a megdőlést elősegíti.

Ezzel szemben a foszforsav az ellenállóképességet fokozza, mert a szár mekanikai szerkezetét, tehát erejét növeli.

Ezen megfigyelések alapján a gyakorlattal összhangban a következő következtetésre juthatunk:

1. A megdőlés iránti nagyobb, vagy kisebb ellenálló képesség a szár szövetének alkatától függ és tisztára mekanikai tulajdonság;

2. A foszforsav fokozza ezt az ellenállóképességet, a nitrogén csökkenti.

3. A foszforsav nitrogénnel együttesen nagy termésre nyújt kilátást és kielégítő ellenállóképességet ad a szárnak a megdőlés ellen.

Világosan szem elé állítva így a foszforsav trágyának hatásosságát a megdőlés ellen, még a sarlózás és legeltetés hatásának okai érdekesek a megdőlés kérdésének birálatánál.

Tudjuk, hogy a sarlózást és legeltetést ajánl-

ják a megdőlés ellen védekezésként. Ezt a gyakorlati eljárást Guffroy nagyon egyszerűen magyarázza meg: Az élettan tudósai bebizonyították, hogy a növekedési idő tartama alatt a foszforsav folytonosan az alsóbb növényi részekből a felsőbe vándorol föl, a mely vándorlás tetőpontját a szemképződéssel éri el. Ha sarlózunk, vagy legeltetünk, késleltetjük ezt a fölfelé való vándorlást és elősegítjük a foszforsavnak az alsóbb részekben való hasznos szerepét különösen a szárnak, a melynek alkata ennek következtében a legközelebb fog állni ahoz a szárhoz, melyet fönnebb az ábrák megmagyarázása kapcsán, mint a megdőlés iránt legellenállóbbat mutattunk be.

Komlótermelési eredmények és számítások.

Mint mindnyájan jól tudjuk, Magyarország élelmezésében a szeszes italok fogyaszt-

tása eléggé fontos. És idők óta, s jobbadán ma is a bor képezi a fő fogyasztási italt, a mely lakosságunk minden rétegében használatos; második helyen — sajnos — a köznép itala, a pálinka áll, s a sör csak harmadik helyen következik, mint a polgári rend itala. Általában luxus italnak mondhatjuk, mert fogyasztása nem rendszeres s kielégítő a napi élelmezésben, csak időszakos. A pálinka helyét olcsó sörnek kellene elfoglalni: akkor a száz s egynehány sörgyárunk megsokasodnék, a magyar komlós terület pedig biztos alapokon növekedhetne!

Ma is 30 év óta alig vagyunk a kezdeten túl. Magunknak sem termelünk elegendő komlót a 636 kat. holdon. Az alább következő táblázatban sok komlós kert adatait sorolom fel, mint olyanokat, a melyek ismerete mellett a kezdő komlótermelő az első lépést megteheti, a régi termelő okulhat, a közigazda pedig a jövő képét rajzolhatja meg.

Eredmények s számítások.

Termő hely	Megye	Termés k. holdanként		100 kg. toboz értékesítése		Telepítési	Évenkénti	Jegyzet
		átlag	1900-ban	átlag	1900-ban			
		korona	korona	korona	korona	költség koronákban		
Bélye	Baranya	472	446	146	40	910 +	280	+ 516 K. szárító-szin költség
Német-Ujvár	Vas	100	52	300	248	304	134	+ 300 K. " "
Pa-Örs	Fejér	—	668	—	200	1000	—	sodrony.
Nendőhegy	Vas	100	100	200	—	600	300	kistermelők, karó r.
Lajosfalva	Torontál	500	370	154	190	850	390	" sodrony.
Bolumic	Pozsony	200	245	300	280	1572	100	karós r. sodrony r.
"	"	—	—	—	—	900	—	"
Illava	Trencsén	591	400	320	320	560	263	karórendszer értékes. házilag
Karcsava	Ung	500	—	280	—	2900	250	sodronyszárító szín költséggel
Pankota	Arad	250	140	158	180	750	80	sodrony r.
Mácsa	"	333	262	160	200	500	298	"
Futtak	Bács-Bodrog	600	450	175	190	800	600	"
Glozsán	"	527	560	—	190	525	180	" kis termelők
Kis-Szállás	"	400	480	—	180	—	—	karórendszer, uradalom
Petrovác	"	650	650	160	190	600	160	kistermelők, sodrony r.
Kulpin	"	—	—	122	—	788	—	" "
Csekelaka	Alsó-Fehér	450	400	220	—	—	260	uradalom, sodrony.
Ilyefalva	Háromszék	680	600	220	—	2400	427	sodrony
M.-Vásárhely	M.-Torda	225	350	—	—	1500	—	értékesítés házilag
S.-Szt.-György	Háromszék	400	—	305	—	770	260	"
Nagy-Szeben	Szeben	250	—	276	—	1200	380	középbirtokos.
Bodolla	Háromszék	500	380	160	—	1300	200	k. h.-ként a szár költs. 750 k.
Székelny-Keresztur	Udvarhely	250	400	200	160	2560+	500	szárítóval.
A.-Jára	M.-Torda	200	—	200	—	400	—	"
Hévíz	K.-Küküllő	400	—	170	—	700	110	jegyző.
Miklóstelke	N.-Küküllő	200	—	150	—	800	—	kistermelők.
Backa-Madaras	Maros-Torda	600	—	—	—	1100	—	szárító más épület padlásán.
Nagy-Szőllős	N.-Küküllő	600	—	—	—	1148	300	kistermelők.
M.-Méhes	Kolozs megye	190	—	131	—	1100	250	"
Országos átlagok:		389	300	195	205	1021	340	maximum minimum

A táblázat részletei után a végeredményeket tekintve találjuk: hogyha az országnak 1900-ban 636 k. h. komlósterülete volt, ugy ezt az átlagterméssel szorozva országtermés eredményként: 2414 q. termés jön ki!

Telepítési költségek részletezve.

a) karós rendszer.

1. 60cm-re való megforgatás (1600 × 14 f.)	k. f. 224.—
2. Beosztás, gödrözés	3.60
3. Ültetés (tavaszszal)	8.—
4. 3200 drb dugvány beszerzése	50.—
5. Első évi munkák (kötözés, kapálás) költsége	24.—
6. Első évben régi szőlőkarókon futtatjuk, költség.	20.—
7. 1600 drb 7 méteres fenyőfa-karó á. 26 fillér	416.—
Összesen: 745.60	

b) sodronyrendszer.

I. A. a) csoport 1-6 tételek összege.	k. f. 329.69
II. A sodronyváz tartására 200 drb 8 méteres, egyenes faoszlop á 2.40 k.	480.—

III. 20 drb kikötő lábfa á 40 fill.	8.—
IV. 1600 drb facövek á 10 fill.	16.—
V. Vastag (5 mm) távirida sodrony vízszintes hálózathoz: 280 kgr. á 44 f.	123.20
VI. Vékonydrót a komló felfuttatására 32 kgr. á 14 fill.	17.92
VII. Oszlopok beállítása, munkaköltség	55.—
VIII. Sodronyok felfeszítése	24.—
IX. Különbűfélek: Vasszeg oszlop végébe, drótfeszítő csiga, 4 öles létra, vaskampó, sodrony-horgók, horog igazító rúd, kettős létra, inda-vágó sarló, stb.	240.—
Összesen: 1293.12	

c) közös költség.

1. A szárító épület berendezés költségeinek egy kat. holdra eső költsége 640 korona, ilyenformán

1 k. h. karós rendszerű komlós kerül 1385 k. " " " sodrony " " " 1933 "

Birtokunkban lévén a különböző adatok,

könnyen tehető átlagszámítások aziránt, eredményes-e Magyarországon a komlótermelés?

I. Vegyük először is az országos átlagot! Ha a k. holdankénti átlagtermést a q. kénti átlag-értékekkel megszorozzuk: így 761.37 korona nyers jövedelem az eredmény, ha ebből levonjuk a 340 korona holdankénti termelési költséget, úgy tisztán holdanként 421 kor. marad! De hát itt átlagszámok hatnak, s az esélyek nem vétettek számba.

Legalkalmasabbak lesznek ilyenmü vizsgálódásokra az 1901-ik év számai:

II. A legnagyobb termés (668 kgr.) számát szorozva a megfelelő árral (200 k.) lett nyers jövedelem 1336 k., a tiszta pedig: 996 k. (Pa.-örs.)

III. A legkisebb termésnél (52 kgr.) az ár 248 k.; nyers jövedelem 128 k., tiszta 0; reáfizet 176 kor. (Német-Ujvár.)

IV. A legnagyobb árnál a termés 591: nyers jövedelem 1891 k.; tiszta 628 k. — Itt — Illaván — azonban a komló saját sörfőzdében értékesül így!

V. Legkisebb árnál (140 k.) a termés 446 kgr.; lesz tehát a nyers jövedelem 624 k., a tiszta 344 k. (Bélye.)

VI. De nézzük az 1900. év átlagait! A termést (380 kgr.) szorozva az átlagával (205.23 k.) lesz a nyers jövedelem 779 k., a tiszta jövedelem pedig 439 korona!

Általánosságban azt tatják a termelők, hogy ha 350 kgr. komló terem 1 kat. holdon, a 100 kilogrammonkénti átlagár 120 k. s a termelési költség 340 korona: úgy 400 k. nyers, illetve 80 k. tiszta jövedelemmel folytatható a komlótermelés. Az 1900-ik évben az átlag-ár 100 kilonként 195.70 kor. lévén, az összérték 479.465 kor. volt. Esik tehát egy kat. holdra 753 kor.!

A telepítési költségek országos ár-átlaga 1021 k.; lesz az ország komlós területének beruházási értéke (földérték nélkül) 649.356 korona!

A hazai komló rendszeren szeptember havában kerül forgalomba legnagyobb tömegekben: nyári komlót (Dunántúlon) már augusztus elején szokták küldözni Ausztriába 5 kgos csomagokban; ha pedig később is kerül eladásra némely minta, az a tenyésztő számítási eredménye.

Közvetlen nagyobb komlókereskedelem nincs, s nem létezik magyar komlókereskedő sem! A hazai sörgyárak külföldről szerzik be a szükségletüket, a hazai termésnek alig veszik 10—15%-át. Leginkább osztrák (cseh) s kevésbbé bajor kereskedők ügynökei (6—8) veszik össze a magyar komlót: termelőtől-termelőhöz járván. Sokszor összebeszélnek, vagy az országot felosztják maguk között. — Termésünk legnagyobb része Saazba kerül, a hol igen alkalmas „keverésre.”

A segesvári s Torontál—Lajosfalvi komlós vásárok csak kísérletek maradtak: ott alig jelent meg a kereskedelem! Nagyobb részben közvetlen adás-vevés tárgya a magyar komló, ritkábban saazi bizományos veszi át, de ezen módot a gazda a távolság miatt nem kedveli. Az 1899-ik évben a következő volt a komlóforgalom:

Behozatal:	
Ausztriából . . .	5702 q.
Kivitel:	
Ausztriába . . .	1605 q.
Triesztbe . . .	2 „

Boszniába . . .	88 „
Németországba . . .	4 „
Romániába . . .	57 „
Szerbiába . . .	13 „
Bulgáriába . . .	9 „
Összesen: . . .	1778 q.
Különbség . . .	3924 q.

Csérer Lajos.

A gyakorlás alapelve az állattenyésztésben.

Irta: Kleinkauf György.

V.

Csakis a gyakorlásnak és helyes tenyészkiválasztásnak sikerülhetett a tejelő tehetséget oda fejleszteni, a hol ma áll, midőn kezdenek közönségessé válni az oly tehének, melyek 3—4000 kg. tejet adnak.

A zürichi kantonalis gazd. iskola swytzi tehenészetében az 1899. évi tejtárlag 3462.6 kg., 3.7%-os zsirtartalommal. A legkiválóbb tejelő tehen Brünli 5045 kgot adott az év folyamán.

A berni mezőgazdasági iskola simmenthal-saani tehenészetében a hetenként végzett próbafejések alapján az 1898. évi tejtárlag 3871 kg. Kiválóbb tehének mint Stern 6095.5 kg., Bethli 5387.4 kg. tejet adtak.

Van den Bosch-nak a hágai nemzetközi mezőgazdasági kongresszuson 1891-ben tartott jelentése alapján az Amerikába importált hollandi fejős tehének 1871—1876-ig 4028—4648 kg. tejet adtak, ma pedig ugyanott gyakran elért eredmény az évi 8260—9300 kg. oly tehének mellett, melyek rendszeren 6200—7200 tejet adnak.

A tögy gyakorlása a fejés módjában és gyakoriságában áll, de vannak más tényezők is, melyek előmozdítják a tejelő tehetséget. E tényezők az izomrendszer, léleklző szervek, tápláló csatorna és bőr gyakorlása.

A mérsékelt mozgás fokozza a tejelválasztást, mert fokozódik az anyagcsere.

A tiszta levegő, melynek hőmérséklete és nedvességtartalma mérsékelt, szintén emeli a tej mennyiségét. Damman »Gesundheitspflege« munkájában felemlíti, hogy egy majnai frankfurti tehenészetben, gazdagon táplált 80 drb. schwyti tehen, a szellőztetés behozatala előtt adott évenként és darabonként

1877. évben	3700 liter tejet
1878. „	3700 „ „
1879. „	3715 „ „

A ventiláció behozatala után

1880. évben	4050 liter tejet
1881. „	4152 „ „
1882. „	4355 „ „

Hogy a táplálócsatorna gyakorlásának behatása mily irányu a tej mennyisége és minőségére, e kérdés még nyílt.

Etetési kísérletek és a legelők zsenge növényzetének összetétele arra enged következtetni, hogy a tejelő tehének takarmányozásánál nálunk alkalmazott 1:5.6 táplálóarány correctiót igényel, a mennyiben megszükitendő

Azonkívül megvagyok győződve arról, hogy nem egyedül a bizonyos táplálóarány szerint való etetés adja az eredményt, hanem a növények minősége, aromája, alkaloidjai, aetherikus olajai és kis mértékben keserű anyagai azok, melyek a tej mennyiségét és jóságát fokozzák. A hegyvidék és havasok le-

gelői is csak akkor hatnak jól, ha friss, gyöngé, tápdús, illat és zamat anyagokban gazdag a növényzet s a miut kezd keményedni, a tejeles is csökken dacára annak, hogy a feleletett takarmány mennyiségét növelik.

A nálunk általában felmutatott nagyon is közepes fejési eredmények okai a gyakorlás elhanyagolásán kívül, leginkább a helytelen legelő és rét ápolásban a hiányos takarmány elkészítésben keresendők.

A bőr gyakorlása szintén fokozza a tejhozamot, mert a gyöngéd bőrizgalom emeli az anyagcserét.

Nem lehet helyeselni azoknak eljárását, a kik a tögy gyakorlásának kérdésébe bele vonják a fajfenntartó szerv idő előtti igénybevételét, mert ez mindig a szervezet kifejlődésének rovására történik.

A petefészkek kiirtása is előbb-utóbb csökkenti a tej mennyiségét és jóságát, mert az elsőrendű ivari jelleget adó szerv működésén kívül való helyezése a másodlagos ivari jelleggel bíró szervek működését is módosítja.

A bőr gyakorlása. A bőr el van látva gazdagon véreerekkel, nyirokerekekkel, faggyú és izzadság mirigyekkel, melyek több irányú működésre képesítik. Eltekintve azon szerepétől, hogy a test védelmére szolgál, mint érzékszerv, kiválasztó, léleklző és hőszabályozó szerv jöhet tekintetbe.

Szabadon vagy tapintó sejtekben végződő idegei tapintásra szolgálnak és a bőrben kell keresnünk az általános érzetek támadás pontjait is.

Mirigyes zsirt és veritéket választanak el, mely utóbbi erősen mérgező hatású. Házi nyúl hasüregébe fecskendve az emberi veriték néhány óra alatt a kísérleti állat halálát okozza.

A bőr léleklzése is fokozottabb mintsem gondolnók, mert lónál 36 cm² testfelületen 24 óra alatt 4.3—5.3 liter CO₂ adatik ki és 1.8—5.3 liter O₂ vették fel.

Legfontosabb működése azonban a testhő szabályozása, melyben közvetve vesz részt a benne futó felületesen fekvő erek segítségével.

A gyakorlás által, mely ápolásban nyilvánul, minden működésének szabályos lefolyását biztosítjuk. Ápolás alatt a rendszeres tisztogatást értjük, alkalmat adva a napfény és levegő hozzájuthatásának. De nemcsak a por, izzadság, parasitáktól kell tisztán tartani, hanem fokozni kell tevékenységét a bőridegek ingerlésével, a mi kefélés, csutakolás, vakarás, mosás, usztatás és szakszerű nyírás által történik.

E miveletek közben keletkezett izgalom növeli a vérnyomást, a mi az ütérlokés megerősödésében jut kifejezésre és ily módon fokozza az anyagcserét. A CO₂ kiválasztás 2—3-szor nagyobb lesz, az O₂ felvétel félszer több az ápoló bőr felületén s több a huyagy kiválasztás.

Kísérletekkel lett azonkívül bebizonyítva, hogy a bőrizgalom a sima izomsejtek munkáját is növeli. Különösen a tápláló csatornában és méhben levőket s a tápláló csatorna sima izomsejtjeinek nagyobb munkája következtében a takarmány jobban értékesítettik.

A bőr gyakorlásának eredményei a munkabírás, tejmennyiség és súlynövekedésen kívül abban nyilvánulnak, hogy az ellentálló képesség nagyobb úgy a bőrbetegségek, mint az általános betegségekkel szemben.

(Folytatjuk)

A Zalathnai kénkovand

ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára alánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q -án alóli megrendelést legzezszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.

(502.)

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Ugorka termeléséről.** A napokban volt olvasható egy kimutatásban, hogy Csehország némely községének meggazdagodása az ugorka nagybani termelésére vezethető vissza. Csak egy példát szakitok ki a jelentésből, a mely szerint Dris faluból évente ezer waggon ugorkát szállítanak Szászországba, egy olyan sovány területéről, mely gazdasági termelésre eddig teljesen alkalmatlannak találtatott. Dris határában ezelőtt 25 évvel 8 - 10 frtért lehetett bérelni egy hold földet, ma ugyanazt 50—70 frtért lehet csak elnyerni. Drisen az ugorkát rendszeresen vetésforgóba vetik és pedig a legáltalánosabban a következőképen: 1. ugorka, 2. őszi gabona (rozs), 3. kapás növény vagy tavaszi. A földek minden évben trágyáztatnak és pedig egy évben teljes istállótrágyát, a másik évben féltrágyát műtrágyával, szuperfoszfáttal alkalmazzanak. A talaj munkája a következő. Ősszel erősen megrágyázott parcellákat mélyen felszántjuk, tavasszal extirpálják és megfogasolják, mire jelzővel 80 cm. széles ágyakra osztják fel az egész területet. Ezen ágyak szélére ültetik május hó közepe felé az ugorkapalántákat, melyeket 4 cm. magasan komposztal borított oldallécekkel ellátott deszkákra odahaza művelnek. Az ültetést egy kiváló eső után teljesítik és az ültetményt július hó közepéig egy párszor meggyomlálják és megkapálják. Nagy gondot fordítanak a magtermelésre és nemesítésre, a mennyiben lehetőleg korai és szép ugorka előállítására törekedvén, a legszebb és legelső ugorkát nem adják el, de meghagyják maguknak. Julius hó végén jön az első ugorka a piacra, midőn egy „schok“ (60 drb) 3 frt 50 krt adnak. Egy kétfogatu kocsi 30—40 schok ugorkát raknak, augusztusban az ugorka ára 1 forint 20 egész 1 frt 50-ig per schok, ennél sohasem kevesebb. Nem ritka dolog, hogy egy kitűnő évben egy egyszerű földműves 1800 frtot vesz be ugorkából. Láthatjuk, hogy a szorgalom és munka, továbbá az élelmesség mennyire megtermi gyümölcsét, vajon mi magyar gazdák mikor tapasztalhatjuk önmagunkon?

+ **A szőlőkarók telítése.** A faneműek drágulása által a szőlőbirtokoknál a szőlőkarók beszerzésénél egy új állapot termett. A helyett, hogy a szőlőkarók egy határos és biztos telítési szer által évtizedekre tartóssá tételnek s ezáltal a fa és a telítési szer beszerzési költségei mérlegeltetnének, nagyobbára pillanatnyi megtakarítást elérendő, vékony karókat szereznek be és minden óvszer alkalmazása nélkül a földbe lesznek elhelyezve. Hogy az ily karók néhány év múlva elpusztulnak, biztos s a beszerzésnél elért megtakarítások az újabb beszerzések által felemésztenek. Főlöles itt az összes jelenleg használatban lévő telítési szereket felsorolni s csak szükségesnek tartjuk itt azon telítési szert felemlíteni, mely 25 éven át az egyedüli határos és biztos szer, mely bevált a faneműek fentartására s ez pedig nem más, mint az Avenarius-féle szabadalmazott Carbolineum.

+ **Boroshordók.** Romlott hordók tisztítására nagy gondot kell fordítani. Erre pedig nem elég a hideg víz, mert nem annyira piszok, mint inkább a hasadékokban és a fában lévő betegségszírak adnak rossz ízt a boroknak s így ezektől kell a hordót megtisztítani. Ha nagyon penészes, vagy ecetszagú egy hordó, akkor azt ki kell bontani úgy, hogy az egyik fenekét kiverjük, hogy az ecetágy vagy penész, mely pusztá kiöblítéssel nem távolítható el, egy hordóseprővel és hideg vízzel eltávolíttassék. A hordót azután megint bezárjuk. Kevésbé penészes hordókat legjobb a hideg vízhez adott kis kerek kövek, vagy láncnak a hordóban való forgatásával megtisztítani, miáltal a penész ledörgölődik. Ezt az eljárást követnie kell a hordó kiforrzásának forró vízzel, amire 20 literenként egy maroknyi szódát adunk. Ezzel a forró szódaoldattal tele hordót néhány óráig meg-meg rázva állni hagyjuk, azután kiürítjük, két-

háromszor utánamoszuk és úgy kezeljük, mint a kiürült hordókat. *Uj hordóktól* a bor faízt kapna. ha megtöltés előtt nem kezeljük. Legjobb erre megint a forró gőz, a mely a fa minden pórusába behatol és megátolja azt, hogy a bor a fának ízét és szagát magába szívja. A gőz használata helyett itt is jó a forró szódaoldattal való kiforrzás 3—4-szer ismételve. Ha nagyon finom bort akarunk a hordóba tölteni, abban előbb mustot erjedni hagyunk vagy kevésbé értékes új borral töltjük meg.

+ **Újszülött borjuk köldökzsínorját,** ha nem szakad el azonnal, nem szabad elvágni, hanem egyik felől a balkezünk, másik felől a jobbkezünk hüvelyk és mutató ujjja közé szoritva s a borju felől kissé visszahúzával egy gyors rántással kell elszakítani. A véredények ilyen eljárás mellett erősen visszahúzódnak s vérzéstől nincs mit tartani. Ha a vidéken vagy ugyanazon istállóban is több hűdés, elbénulás lépett fel az újszülött borjuk és csikók között, akkor közvetlen az ellés és a köldökzsínór elszakítása után 5%-os lysol-oldattal kell megmosni az újszülött köldökét. Nagyon jó az első napokban a köldöknek kollódiummal való naponként többször való bekenése, mert az így képződő kollódiuréteg megakadályozza a hűdéses betegségeket okozó baktériumoknak a köldökzsínóron át a vérbe jutását

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ igazgató-választmányja 1901. évi február hó 25-én, (hétfőn) d. u. 1/4 órakor gyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Mult 1/28-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Jelentés a pénztár m. é. december és idei január havi forgalmáról.
3. Jelentés a téli gazd. ipari tanfolyamokról.
4. Állandó gépkiállítás ügye.
5. Az „O. M. G. E.“ átirata a cserebogarak irtása tárgyában.
6. Az „O. M. G. E.“ megkeresése ipari szakosztálya érdekében.
7. A szolnok-dobokai gazd. egylet meghívója gazd. előadásaira.
8. A kolozsvári keresk. és iparkamara megkeresése egy Kolozsvárt 1902-ben rendezendő mezőgazdasági és ipari kiállítás ügyében.
9. Közgyűlés napjának kitűzése.
10. Ülés napjáig beérkező tárgyak
11. Indítványok.

JOGI TANÁCSADÓ.

Ebben a rovatban az *E. G. E. tagjaitól* és az *„Erdélyi Gazda“ előfizetőitől* a mezőgazdasági törvényekre és egyéb jogi dolgokra vonatkozó hozzánk érkező kérdésekre szakszerű és kimerítő választ adunk.

1. *E. A. Katona.* Kérdésére válaszul a következőket közöljük:

Amennyiben a felek szándéka az volt, hogy az eladó kizárólag saját termésű gabonát ad el, s amennyiben erről a vevő tudomással birt, vagy a fenforgó körülményekből következtetve tudomással birhatott, vevő a szerződés teljesítését csak olyan mérvben követelheti, a milyen mérvben az teljesíthető volt és a nem teljesítés miatt, a mennyiben a teljesítés eladó saját terméséből lehetetlenné vált, árkülönbözetet nem követelhet, hanem a szerződés a nem teljesített részében hatálytalanná válik és az előbbeni állapot helyreállításának (vagyis a kapott fizetések visszatérítésének)

van helye; mert a saját termésnek előre való eladása esetében a vétel tárgyát egyedi áru képezi s ily esetben a vétel tulajdonképpen feltételeesen jött létre, a mennyiben az áru átadhatóságának kockázata a vevőt is terheli az ügylet megkötésének idejétől kezdve s így ha maga az egyedi áru az eladó hibáján kívül át nem adható, vevő e helyett más árut vagy árdifferenciát nem követelhet. (Dr.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felirható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

Budapesten a munkanélküli „munkások“ a közel napokban nagy zavargásokban törtek ki. Budapest lakossága az ez évi népszámlálás adatai szerint 730,000 lélek. Talán megfordított sorrendben kellene ezt a két tényt konstatálni? Nem. Mert az első okozza a másodikat. Az első, az, hogy a embertömegek tódulnak a nagyvárosokba, mikor ott olyan munka, a mit szeretnek s a mihez értenek, nincs is. Ne értessünk félre, nem féltékenységből, hanem aggodalomból kérjük: miből él ez a falak közé szoritott embertömeg? Ha Budapest olyan ipari város lenne, mint a német, vagy angol nagyvárosok, ha kereskedelme élénk lenne, mint Londoné, Párisé, Bécsé, nem vetnők fel ezt a kérdést. De mikor ez a rendkívül nagy mértékű szaporodás egy gyárakban nem igen bővelkedő, mérsékelt kereskedelemmel bíró metropolisznak olyan időszakára esik, a mely az egész közgazdaságnak pangó aerája volt, ebben nemcsak örvendetes haladást lehet látni, hanem azt is, hogy a mezei lakosság nagy tömegekben hagyja el a földművelést. hogy a városokban keressen foglalkozást. Ez az a baj, a mit németek „Flucht vom Land“-nak, a franciák „dépopulation des camps“-nak neveznek s a minek meggátolására keresik, de nem találják a módokat. Ez az a baj, a mely nálunk is a városokba úzi a mezei lakosságot, még akkor is, ha ott a létfontartás feltételei számára éppenséggel nem biztosak, hogy belőle a munkátlanok tömegének az a tagja legyen, a mely az állam és társadalom támogatását azután olyan nagy mértékben veszi igénybe A szegény ember a falvakban is szegény. De az a testet pusztító, lelket senyvesztő, erkölcsöt gyilkoló nyomoruság, mely az ősi foglalkozását elhagyó szegény vidékire a főváros legalsóbb néprétegének környezetében vár akkor, ha munkája nincs, az nincs a faluban, olyan nincs a pusztán. És ha látjuk, hogy a mezei lakosság egy része mégis, valami csudálatos visszás ösztöntől úzve tódul a városokba, hogy ebben a soha nem is sejtett nyomorban legyen majd része, akkor annak a másik résznek az ösztönét, azét, a mely kivándorol, kell az egészségesebbnek a helyesebbnek tartani. Ha a föld nem képes lakosságának elég kenyeret adni, meg kell érteni tudnunk, hogy oda megy a nép, a hol kenyerét megkeresheti. Amerikában 2—3000 koronát is kereshet egy ügyes munkásember és 1—2000 koronát küldhet haza otthon hagyott családjának. A felvidék egyes helyén birtokokat parcelláznak és parcellákat vesznek a kivándorlottak megtakarított és hazaküldött pénzein. Ha a társadalom szempontjából nézzük, melyik a legkedvezőbb eset? Mikor idehaza anyagi és szellemi koldusságban sinylődik egy egész család? Vagy pedig az, ha a család feje odakünn keres és a megtakarított pénzt hazaküldi otthon hagyott családjának? És individualiter hogyan akarhatjuk megakadályozni annak lehetőségét, hogy jobban éljen, jobban gondoskodhassék családjáról az a szegény nép, mikor idehaza boldogulásának lehetőségétől is megfosztotta a társadalmi rend. Ha már nincs megelégedve a mezei lakosság szegényes élet-

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.

Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,

ugyszintén azoknak jótállás mellett való lerakását. Továbbá bármilyen épület-asztalos munkát és teljes butorberendezéseket a legolcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapították 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányu és importált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-helyiségében, valamint minden helybelli és vidéki elsőrangú fűszer és csemege kereskedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat. Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, de különösen butorokhoz szükséges márványlapokat, magyar, francia, belga, olasz és szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. — Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat. Főnök Antal utóda Kolozsvárt, Ferencz József-ut 53. szám. (475.)

föltételeivel egyes vidékeken, legalább olyan változás álljon be helyzetében, mely azt jobbra fordítja és ne olyan, mely csak munkátlan elzüllött városi lakost csináljon belőle.

A német mezőgazdasági tanács e hó 7-én tartott 29-ik teljes ülésén csaknem egyhangúan egy olyan határozatot hozott, mely Németországba irányuló vágómarhákivitelünkre megint súlyos csapás lesz. A határozat a hússzemle törvény életbelépése következtében a kötelező állatbiztosítást okvetlenül szükségesnek tartja. Az államnak a biztosítási díjakhoz és a kezelési költségeihez hozzá kell járulnia. A behozatal ellen irányuló része a határozatnak az, hogy a külföldről behozott vágómarhát a határon bélyeggel kell ellátni és ezek az állatok a biztosításból ki vannak zárva. Ha a biztosításnak ez a módja tényleg életbe lépne — és életbe lépésén alig lehet kételkedni, mert ez a hússzemle törvénynek még nagyobb súlyt fog adni, — akkor körülbelül leszámolhatunk a Németországba irányuló kivittel. Ez a kivitel pedig 1899-ben 25.640 darab ökörnél 13 millió 897 ezer korona volt, tehát épen nem jelentéktelen összeg. Köthetünk mi Németországgal kereskedelmi szerződést akkor, mikor ez nem várm, hanem közigazgatási úton akadályozza meg bevitelünket! A vármok megállapításánál még lesz beleszólásunk, még alkudhatunk majd, de ezek ellen a belső, közigazgatási és állategészségügyi intézkedések ellen nem lehet tiltakozó szavunk. Mi hát a teendő? Ne állítsunk fel olyan rideg tételeket, hogy vármok csak ott és akkor értékesülnek, ha az illető cikkben nincs kivitel, hanem igenis vármal és állategészségügyi rendszabályokkal zárkozunk el a felénk irányuló állatbehozatal ellen. Mert igaz ugyan, hogy most kivitelünk van állatokból, de ha a külföld úgy védekezik ellenünk, mint a hogy eddig tette és a hogy újabban akarja, mi meg továbbra is a generózus laissez faire, laissez entrer politikájánál maradunk, akkor nekünk lesz rengeteg fölöslegünk, de nem lesz kivitelünk, később pedig nem lesz fölöslegünk sem, mert tönkre fog menni állattenyésztésünk.

De a német Landwirtschaftsrath ezen ülésén másról is esett szó, a mi minket csak azért érthet kellemetlenül, mert nálunk ilyenekről mentől kevesebb komoly szó esik. A mezőgazdasági hitelügy javításáról tárgyaltak és „a törlesztéses adósság és életbiztosítás, mint a földtehermentesítés eszközeinek reformjáról” terjesztette elő Hammerstein báró titkos kormánytanácsos jelentését. Ezzei a kérdéssel kapcsolatban és azzal foglalkozva egy fővárosi lap, a „Közgazdaság” kemény igazságokat mond és különösen egy helyes eszmét propagál: A gazdasági érdekvégségek szóval és írásban, de még tényleges közbenjárás által is tegyék lehetővé a kedvezőtlen kölcsönök konvertálását törlesztéses kölcsönökké. A gazd. egyesületek keretében könnyen lehetne egy-egy jelzálogközvetítő központot létesíteni, a mely a kerületi gazdákat kedvező időkben konverzióra serkentő, kölcsönügyekben őket szakavatott tanácsosai látná el, kérvényeiket átvénné és a budapesti központba juttatná, ez pedig — összeköttetést létesítvén az összes magyar jelzálogintézetekkel — oda terelné a kérvényeket, a hol azok legkedvezőbb intézeteknek el,

ellenőrizné és elősegítené az elintéztést és lebonyolítást stb. Ilyen apparátus fölöslegessé tenné a gomba módra elszaporodott ingatlan ügynökségeket, megmentené a gazdákat ezeknek a visszaéléseitől, megkönnyítené a jelzálogintézetek munkáját és a gazdasági egyesületeknek pénzükből se kerülne, mert abból a 1/2% jutalékból, a mit az intézetek ma a közvetítőknél adnak, az egész apparátus könnyen föl lenne tartható. Sok helyen és sokszor tényleg létesíthetnék a gazdasági egyesületek ezt a központot és a siker és hasznosságuk kétségtelen. De nálunk a „földtehermentesítés” kivánalma a fogalmaknak olyan zürzavara és eltévelyedése, a mely a földnek egyszerre minden terhétől való felszabadulását, az állam által való megváltását várja. A német agráriusok sok mindent tesznek, olyat is, a mi kárunkra van, olyat is, a miből hasznunk is lehetne. Ha komoly dolgokkal komolyan akarnának nálunk foglalkozni és nem csinálnának mindig és mindenből, még a közgazdaságból is pártpolitikát.

— Az állandó mezőgazdasági és háztartási gép- és eszköz kiállításra f. hó 22-ikéig a következő gyárosok és iparosok jelentették be részvételüket:

M. kir. Államvasutak gépgyára	Budapest,
Farkas és Faragó viharágyu gyárosok	"
Király Alajos permetező gyáros	"
Mc. Cormick amerikai aratógép gyáros	"
Selypi agyagipargyár r.-t. (alagosövek)	"
Orenstein és Koppel mezeli vasut gyár	"
Nicholson gépgyár	"
Beck és Gergely (Ruston Proctor) motorgyár	"
Kühne Ede gépgyár	"
Szücs Zsigmond (Bächor és Melichár gépgyárak)	"
Kann és Heller malomkő és felsz. gyár	"
Alfa Separator rt. tejjagd. felszerelések	"
Salzmann és Társa (vászon, kötél, zsák)	"
Umrath és Társa gépgyár	"
Podwinec és Heisler malomfelsz. és gépgyár.	"
Apatini kosárfonó szövetkezet	Apatin,
Kalmár és Engel (Benz és Társa) benzinmotor gyár	Budapest,
Kalmár Zs. utóda rosta- és trieur gyár	H.-M.-Vásárhely,
Schottola Ernő szőlő és pince gazd. gépek és eszközök	Budapest,
Dénes B. motor és gépgyár (Osers & Bauer, Lanz Henrik)	"
Májerszky Barnabás olajsajtó gyár Nyiregyháza, Auróra magyar iparművészeti int.	Pécs,
Mayfarth Ph. & Társa gép- és permetező gyár	Bécs,
Zikmund és Társa gépgyár	Ujvidék,
Láng és Lovas gépolajgyár	Budapest,
Majoros Antal szőlőpermetező és kénlap gyáros	Győr,
Takács Imre és Társa malomcsákány gyár	Csécse,
Schwartz, Behrle és Társa malomkő gyár	Garam-Szt.-Kereszt,
Fehér Ferenc viharágyu gyár	Budapest,
Léber Gyula sodronyfonó gyár	Kolozsvár,
Langen & Wolff motorgyár	Budapest,
Emmerling Adolf	"

E névsor már magában is elég garancia arra, hogy az E. G. E. által kreált eme

nagyszabású intézmény azt a célt, melyre hivatva van — komoly eredménnyel fogja szolgálni s erdélyrészi gazdaközönségünknek végre meg lesz az a helye, hová bizalommal járhat mindennemű beruházási szükségletének beszerzése céljából.

A bejelentési határidő azonban még nem járt le s a számos érdeklődő tudakozódás után ítélve, a résztvevők száma még jóval nagyobb lesz.

Nagy és originalis akció volt a szervezése e kiállításnak, melyhez hasonlót még eddig sem egylet, sem magános nem produkált s a siker, melyhez most már teljes bizalmunk van, az E. G. E. eddigi közcélú akcióinak és alkotásainak méltó folytatása leend.

— A bácsi háziipari tanfolyam bezárása. Azok közül a háziipari tanfolyamok közül, melyeket a földmívelésügyi minster megbízásából az Erdélyi Gazdasági Egylet rendezett, a Bács községi öt hetes tartam után e hó 15-én befejeztetett. 36 ember megtanulta a kosárfonó mesterséget és harminchatan a kik résztvettek a tanfolyamon, a jövőben nemcsak azt a szükségletet, a mi házuk körül fölmerül s a mit eddig pénzért vettek, fogja ezentul maga előállítani, hanem eladásra is fog kosarakat készíteni és ebből pénzelni fog olyan idősokban, amint máskor a korcmázás, pipálgatás, lézengés foglalt el. Mire a tanfolyam véget ért, már nem 36, de 200 ember is szívesen kezdett volna el újra tanulni és azok, akik kezdetben a nép hagyományos bizalmatlanságával, valami új adótól, fizetéstől való félelemben voltak a tanfolyam iránt, most belátták a mesterség megtanulásának kitűnő hasznosságát. Igazolta ezt az eredmény is 230 darab jól elkészített, gazdasági és gyümölcszárító kosarat készítettek a tanulók. Hogy ez csak szorgalom, törekvés, buzgóság által volt elérhető, az természetes és ezzel a bácsi nép ezen jó tulajdonságairól tett tanubizonyosságot. De elismerés illeti meg a nép vezetőit is, különösen a róm. kath. lelkészt, a körjegyzőt, a kik nemcsak a tanfolyamon való résztevésre buzdították a népet, de akik az egész tanfolyam ideje alatt is ellenőrizték és fölügyelték a tanítást. Az ő jutalmuk a vezetőikre bizott nép elégedettsége lesz, a nép jutalma az az anyagi haszon, amit szorgalmas tanulásukkal el fognak érni, a miniseré pedig az a szívből jövő köszönet és hála, amelyet a tanfolyam bezárásakor egy táviratban tolmácsoltak a nép fiai s mely kerestelenségével is szép jele a hálának. A távirat így szól:

Nagyméltóságú Darányi Ignác Minister Urnak Budapesten.

Bács községében Nagyméltóságod kegyességéből az Erdélyi Gazdasági Egylet gondosága mellett a háziipari tanfolyam jótéteményében részesülvén, legmélyebb hálánkat nyilvánítjuk.

A szegény nép hálás fiai.

Köszönő iratot intézett még a község az Erdélyi Gazdasági Egyletnek is.

— Komlótermelés. Darányi minster az országgyűlés elé terjesztette az 1899. év Magyarország földmíveléséről szóló jelentését, s abban a komlótermelésről — mely bennünket

H I R D E T É S E K.

AZ AVENARIUS-FÉLE SZABADALMAZOTT

CARBOLINEUM

szőlőkarók tartóssátételére rendkívül alkalmas.

Az eljárás hatásos, egyszerű és olcsó. A karóknak ezen tartóssága nagy munka és anyagmegtakarítással jár. Egyaránt ajánlható puha és kemény karók telítésére.

A telítést legcélszerűbb télen végezni, hogy a szőlőkarók használatba vétel előtt kiszáradhassanak.

(499. I.) **Avenarius R. Amstettenben.**

Központi iroda: BÉCS, III./1.

Készséggel szolgál leírások és utmutatásokkal ingyen és bérmentve.

François Lajos és Társa

cs. és kir. udvari szállítók, Fülöp Szász Coburg
Gothai herceg Ő Fensége szállítói,

(513.) **pezsgőbörgyárosok,**

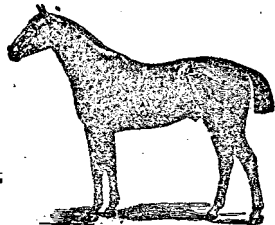
BUDAFOK (Promontor).

Tizenkét elsőrangú kitüntetés.

Pezsgőboraink minden előkelő étterem, kávéház
és csemege üzletben kaphatók.

Kívánatra árlappal és ajánlattal készséggel szolgálunk.

Megvételre

kerestetik

egy pár erős testű gyorsjárású nagyobb dupla
Ponny, valamint egy pár közép nagyságú vérbeli
juckker hintós ló. Ajánlatokat kérem az ár, kor
és szín megjelölésével

Horváth Kálmán

címére **Veszprémbe.** (583)

FEHÉR FERENCZ-féle

„FORGÓ VIHARÁGYUK.”

Magyar, Ausztria és Schweicz területén szabadalm. találmány
jégverés, fagy, köd és dörkárosodások ellen.

A feltaláló ajánlja több rendbeli gyorstüzelő
viharagyuját, melynél a veszély a viharagyura
alkalmazott biztosító készülék által teljesen ki
van zárva. A „forgó viharagyuk” minden eddig
üzemben levő viharagyut felülmúl, s hivatottak
azokat versenyeztetelné tenni. Viharagyum ára
a helybeli vasúthoz szállítva 2.50 frt, csomagolási
díjon kívül a következők:

A) 120 frt, B) 105 frt, C) 90 frt, D) 75 frt.

Kérem a nagyérdemű közönség becses meg-
rendeléseit, tekintettel a tavasszal érkezendő
tömeges megrendelésekre, mielőbb eszközölni szí-
veskedjék. (577.)

Prospektus ingyen és bérmentve.

Fehér Ferencz épület és műlakatos
Budapest, VI., Lehel-u. 10

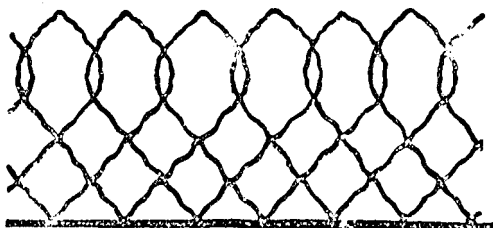
LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

HOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek,
erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek, stb. bekerítéséhez
való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fo-
nattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági,
magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó
rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók
gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher-
rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra
vas-, réz- és ezinszövetek, Kruppa-sodrony szegély-
zetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekeríté-
sére. Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és
sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-
törők. Képes árjegyzekkel kívánatra ingyen és bérmentve
szolgálók. (339.)

HAZAI IPAR!

Wein Károly és Társai

szövőgyár, KÉSMÁRK

(536.) elismert hirneves

Szepességi Vászón

és

Damaszt áru

minden nagyobb üzletben kaphatók.

Gyáraiból
származó
minden
darab áru

ezen véd-
jeggyel
van ellátva.

HAZAI IPAR!

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

— Budapest —

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtat-
vány képes illusztrált kiállításra
számára a legutányosabb áron vál-
lattatnak és a legelőkeltebben
készítetnek el.
Vidéki megrendelések
is pontosan
eszközöltek.

(415.)

KIS HIRDETÉSEK

Egészen új magburgonya!

Gáspár-féle „Székely kincs“ két kitünő faj keresztezéséből nyert korai rózsaszín kifli burgonya, mely mesés bőtermősége és betegség ellentálló képességénél fogva eddig páratlanul áll — **A gumó alakja:** kifli. **Színe:** szép rózsaszín. **Húsa:** sárga. Mint kitünő csemege és leghálásabb gazdasági faj méltán nevezhető **a jövő burgonyájának** 50 Ko: 9 kor, 25 Ko: 5.20 kor 10 Ko: 3 kor, 5 ko: 2 korona. Ugyanezen árban elkülönítve termelt fajtiszta Székely tengeri Kapható: **Gáspár Antal** gyümölcsstelepen Maros-Vásárhelyt. (545.)

Tyükszeméitől ha biztosan szabadulni akar, **1 K. 20 fillér** — bélyegben is — beküldése ellenében **bérmertve küld 1 üveggel** **Csiszár Antal, Arad.** (569.)

A tavaszi tömeges megrendelések miatt kérem a t. gazdaközönséget, hogy kitünő faju fűzfa dugványaimból — tavaszi szállításra — a megrendelést már most megtenni sziveskedjenek, hogy a kívánalmaknak pontosan megfelelhessenek. Áraim ugyanazok maradnak; 1000 drb 30 cm. hosszú dugvány csomagolással itteni vasutállomásra szállítva utánvételes küldéssel. Kaspi fűzből 4 korona. Lambert fűzből 6 korona, Kender fűzből 7 korona, Vágvölgy kincse 5 korona. A nemes kosárfűz termelésnek Magyarországon nagy jövője van s az egyébként haszontalan területek — kosárfűzzel telepítve — biztosabb és nagyobb jövedelmet adnak bármely más gazdasági kultúránál. Előjegyzéseket elfogad Szekeres János urad, nemesfűztelep kezelő, Galgóc (563.)

Röck István Budapest-Kelenföld. Gőzgépek, gőzkazánok. Malom-, jéggyári-, hűtő-, tégl- és olajgyári berendezések. (542.)

Előlegek mindennemű **értékpapírokra** (visszafizetés tetszés szerinti részletekben) a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók

LUKÁCS VILMOS

bank- és váltóüzletében, osztálysorsjáték főelárusítója
BUDAPEST, V., Fürdő-utca 10.

Vidéki megkeresések a leggyorsabban és legjobban leintéztetnek. (564.)

Bellán Mátyás, Bács-Csé- lász és rubaszárító-kötelet, **ben.** Kender- és kötélárúipartelep. Készít: kére- és portiókötteleket kézi kötözéshez, mindennemű gazdasági kötélárut. hajó-, halás- és rubaszárító-kötelet, dobánz-, komló-, zsák-zsineget, lópokrócot, gerebenezett bácskai kender és csepűt. Tessenek árlapot kérni! (517.)

Kwizda-féle Korneuburgi táppor. marha

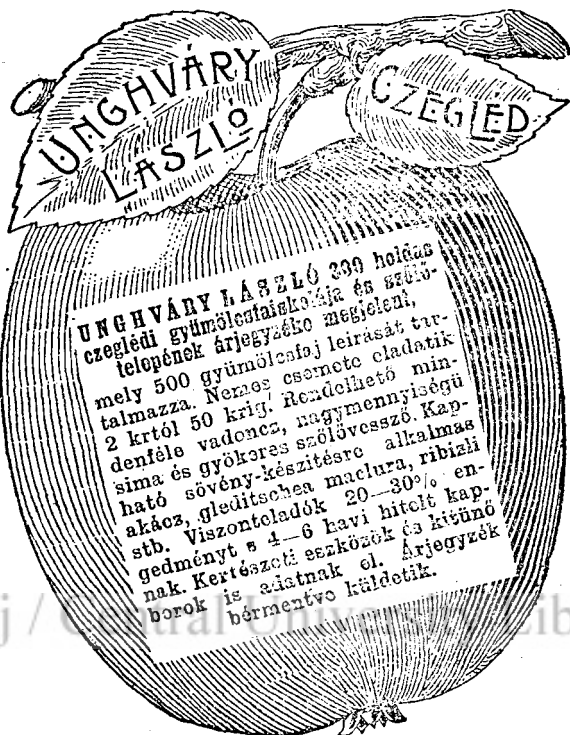

Mértékletességi gyógyszer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Már 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágytalanság, rossz emésztés ellen, valamint teheneknél a tej javítására és a tejhoram fokozására. Egész skatulya ára K. 1.40, fél skatulya ára 70 fillér. Csak akkor valódi, ha a fenti védjegyvel van ellátva. Kapható az összes gyógyszertárakban és drogueriákban. (328. II.)

Főraktár:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár főhercegi udvari szállítónál, körgyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett.

(426. I.)

ACETYLEN.

Klemm & Novák Kolozsvárt

szállít oly Acetylen-készüléket, mely minden gényeknek megfelel. Ezzel az összes hiányok pótolva vannak.

Következő tulajdonságokért kezesség vállalatik

- 1. **explosziós biztonság,**
- 2. **önműködő és gazdaságos gázfejlesztés,**
- 3. **utólérhetően tiszta és gyors utántöltés,**
- 4. **szolid kivitel és egyszerű kezelés.**

Saját szabadalom Európa és Amerika legnevezetesebb államaiban.

Ajánlanak továbbá **Acetylen-berendezések kivitelét, minden nemből és nagyságban.**

(Prospectusok, elismerő levelek, költségvetések ingyen és bérmertve.)

Prima Carbid minden időben napi áron szállítatik. **Erczyomdai munkák** minden faja, réz, sárgaréz, cink, alpaka stb.-ben rajz vagy modell után gyorsan és olcsón készíttetik.

A bevezetési szakmában jártas, szolid képviselők kerestetnek.

(549.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása	400,000 kor
Alapítványok és üzletrészekben	1,200,000 kor.
Összesen:	1,600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

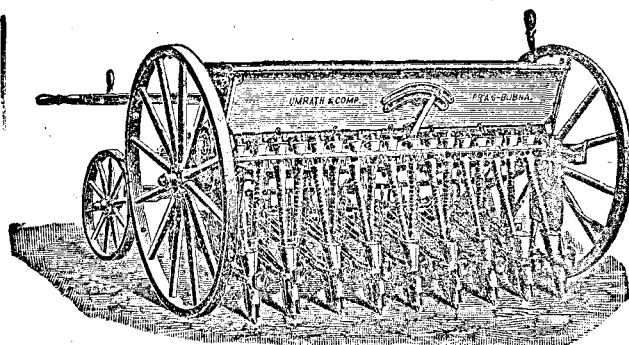
(498.)

az igazgatóság.

(495.)

Magasabb qualificációval és megfelelő gyakorlattal bíró gazdasági főtiszt, igazgatói vagy más bizalmi állást keres. Időszaki megbízásokra is reflektál.

Egyetemes sorvetőgépek

legjobb tolókerék-rendszer. Magyar és osztrák szabadalom.

Utólérhetően

megbízható!

Tessenek

árjegyzéket

Ekék,

czélszerű!

kérni!

Trieurök,

könnyű járatú!

Umrath és Társa Budapest.

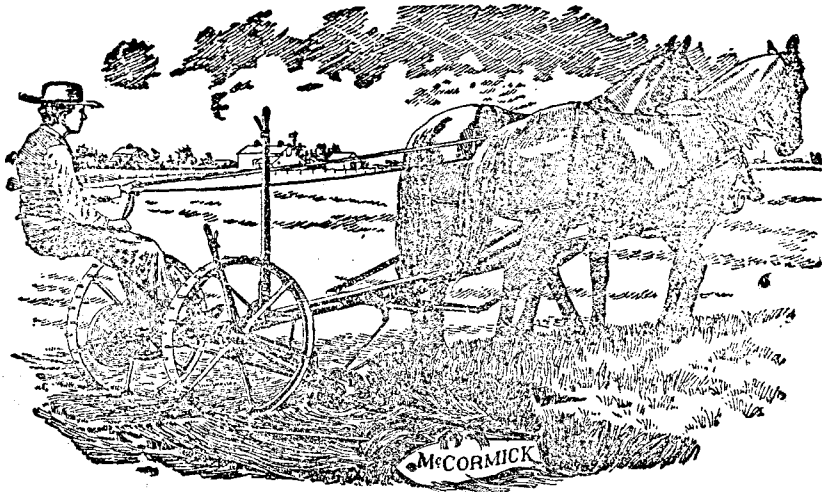
(544. II.) V., Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 12 lóerőig.

Ipari mozdonyok 100 lóerőig.

Mc Cormick Harvesting Machine Company

Chicagói aratógépgyar.

A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve

Párisban az 1900. évi

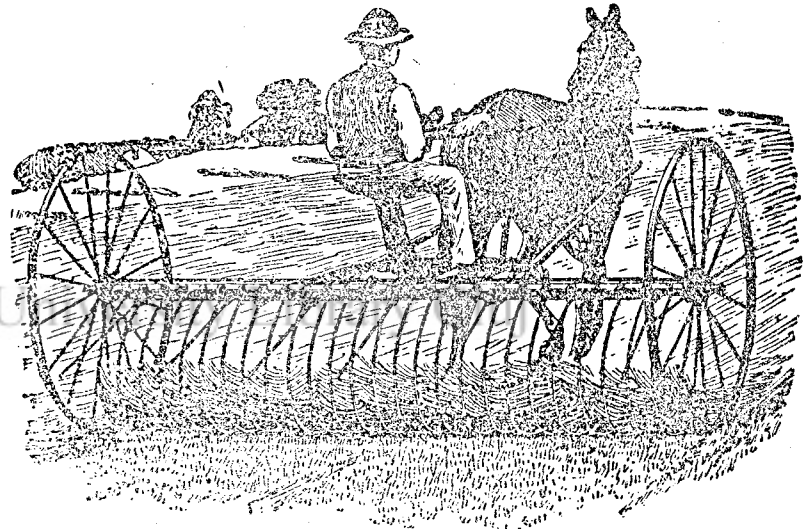
világkiállításon.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.

Kitünő minőség, bámulatos
munka.

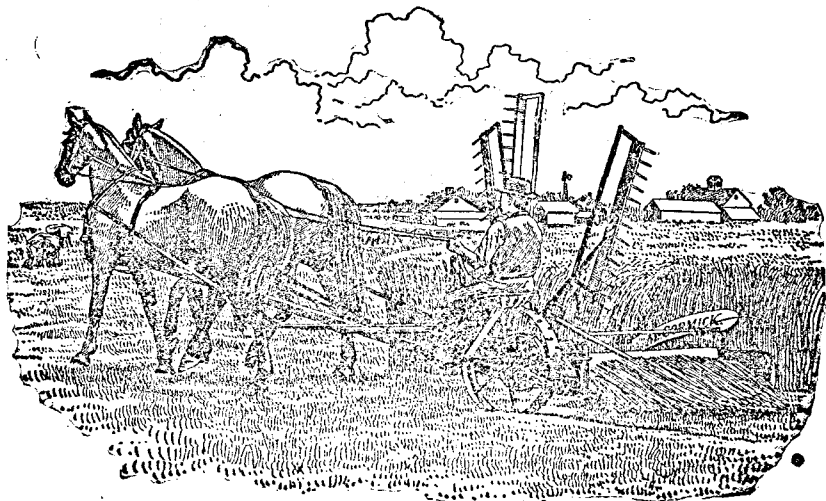

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 30. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408)

